

OSNOVE POSLOVNE EKONOMIJE

VJEŽBE – RATKA JURKOVIĆ

Termini online vježbi OPE 2024/2025

- Parnim četvrtkom od 17-18:30

Vježbe se izvode parnim tjednima nastave prema kalendaru nastave za akademsku godinu 2024/2025 –
<https://www.algebra.hr/sveuciliste/studenti-alumni-i-karijere/raspored-nastave-i-ispitni-rokovi/>

Neka od pitanja kojima se bave moderni ekonomisti

Da li je bit poslovanja promicanje isključivo vlastitog interesa, pohlepe i maksimizacije profita?

Da li u poslovanju ima mjesta emocijama?

Da li poslovanje može biti mjesto ostvarenja čovjekovih vlastitih vrijednosti?

Da li poslovanje zaista uvijek mora biti ozbiljno?

Čelnik Foxconna svoje radnike usporedio je sa životinjama

Terry Gou, čelnik tvrtke Foxconn, usporedio je svoje radnike sa životinjama koje mu zadaju glavobolje. Pomoć oko upravljanja zatražio je i od šefa zoološkog vrta

Četvrtak, 19. 1. 2012. Piše: [Maja Blažević](#)

Preporučiti Pošalji Registriraj se to see what your friends recommend.

Predsjednik tvrtke Foxconn, Terry Gou usporedio je svoje radnike sa životinjama. Za vrijeme zabave povodom završetka godine rekao je kako tvrtka ima preko milijun radnika koji nisu samo ljudska bića nego i životinje, a upravljanje s milijun životinja zadaje mu glavobolje. Dodao je i da od ravnatelja zoološkog vrta u Taipeiu, Chin Shin Chiena želi naučiti kako se treba upravljati životinjama, piše [Want China Times](#).

Gou je ovo izjavio za vrijeme prezentacije ravnatelja zoološkog o tome kako se brinuti o životinjama i kako ih hraniti. Njega je navodno angažirao i da ljudima na vodećim pozicijama u Foxconnu objasni upravljanje velikim organizacijama.

Za vrijeme predavanja u kojem je Chin publici objašnjavao kako raditi s različitim životinjama na temelju njihovih različitih temperamenata, Gou ga je zamolio da se stavi i u njegovu poziciju, odnosno na mjesto čelnika Foxconna.

Foxconn je inače jedan o ključnih svjetskih proizvođača elektronike. Dijelove dobavlja za Apple, Dell i druge kompanije. Prošli tjedan radnici tvrtke prijetili su da će se baciti kroz prozor nakon što im je tvornica odbila povećati plaće.

Foxconn offers to pay workers to leave world's largest iPhone factory after violent protests

Video shows workers clash with police at world's largest iPhone assembly factory

Foxconn has offered to pay newly recruited workers 10,000 yuan (\$1,400) to quit and leave the world's largest iPhone assembly factory, in an attempt to quell [protests that saw hundreds clash with security forces](#) at the compound in central China.

The Apple supplier made the offer Wednesday following dramatic scenes of violent protests on its campus in Zhengzhou, the capital of Henan province, in a text message sent from its human resources department to workers.

In the message, seen by CNN, the company urged workers to "please return to your dormitories" on the campus. It also promised to pay them 8,000 yuan if they agreed to quit Foxconn, and another 2,000 yuan after they board buses to

Another death in Apple's 'Mordor' – its Foxconn Chinese assembly plant

iPhone line worker, 28, throws himself from building

7 Aug 2015 at 23:56, Kieren McCarthy

A worker at Apple's iPhone manufacturing plant in Zhengzhou, visited by CEO Tim Cook just a few

A worker at Apple's iPhone manufacturing plant in Zhengzhou, visited by CEO Tim Cook just a few months ago, has been found dead, reigniting concerns over how the iGiant's Chinese outsourcer Foxconn treats its employees.

Foxconn, dubbed [Mordor](#) by Apple engineers, said in a statement that it was cooperating with the authorities over the circumstances of the 28-year-old male employee's death. He was found outside a building on its campus in central China earlier this week.

While Foxconn did not state the cause, New York-based non-profit China Labor Watch has [said](#) it was suicide – the worker jumped to his death from a building – reflecting a number of other similar incidents in the past few years.

The factory in question was visited by Apple CEO Tim Cook in October last year where he posed for pictures and praised the "talented people" there who have helped build the latest iPhone model, the iPhone 6.

In 2010, no fewer than six Foxconn employees [killed themselves](#) and two others attempted suicide, reportedly over working conditions. One leapt to his death after allegedly being roughed up by Foxconn security in their search for a misplaced Apple iPhone 4G prototype.

In January 2012, a group of workers at a Foxconn factory in Wuhan threatened to [jump off the roof of the factory](#) after bosses went back on an offer to provide one month's wages as severance pay. That factory made parts for Microsoft's Xbox gaming console.

In December 2013, Apple sent medical experts to a Chinese factory run by another manufacturer – Pegatron, which builds the company's iPhones – after a teenaged boy died from pneumonia. That death again raised concerns over the sweatshop-style working conditions (Apple's team [concluded](#) the

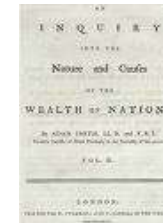
**Da li je ekonomija
u teoriji i praksi
(kroz poslovanje)
sebična (i bez
skrupula)?**

Otkuda je sve
krenulo? – Adam
Smith je kriv za sve!

moralni filozof i otac klasične
ekonomije (1723 – 1790)

Kapitalno djelo “Istraživanje
prirode i uzroka bogatstva
naroda” 1776 – opus
magnus

Drugo kapitalno djelo –
“Teorija moralnih osjećaja”
1759.g

Dva odlomka koja su promijenila svijet ekonomije

“Nije zbog dobrote mesara, pivara i kuhara što mi možemo očekivati našu večeru nego se to tiče njihovog vlastitog interesa. Mi se ne pozivamo na njihovu humanost nego na samoljublje (eng. self-love).“ (Bogatstvo naroda, 1776).

Bit biznisa i trgovine je u isključivom promicanju sebičnosti i vlastitog interesa. Ovo je najcitiraniji odlomak iz knjige “Bogatstvo naroda”!

Homo oeconomicus (ekonomski čovjek)

- Savršeno racionalni čovjek – nema emocija
- Teži maksimizirati isključivo vlastiti interes i profit
- Ima savršeno dostupnu informaciju u svako vrijeme

Ovo je idealna osoba u ekonomiji, ona koja služi kao teoretski okvir za stvaranje ekonomskih teorija (to je ujedno naš ideal poslovnog čovjeka!).

- 19st. John Stewart Mill- engleski filozof smatra se tvorcem pojma

Odlomak 2 – Nevidljiva ruka

- Svaki pojedinac teži da uposli svoj kapital tako da njegov prinos ima najveću vrijednost. On općenito ne kani podupirati javni interes niti zna koliki je on. On smjera samo na svoj vlastiti probitak. I pri tome je vođen nevidljivom rukom...Slijedeći svoj vlastiti interes on često promiče interes društva djelotvornije nego kada bi to namjeravao.

Što je nevidljiva ruka?

- Nevidljiva ruka – djelovanje slobodnog tržišta, gdje ako proizvođača pustimo da donosi svoje odluke (bez uplitanja države) on će proizvesti točno ono što kupcu treba i po cijeni koju je kupac spreman platiti.
- Osoba koja maksimizira svoj vlastiti interes će ne znajući maksimizirati interes zajednice zato što da bi zaradila na slobodnom tržištu mora proizvesti proizvod ili uslugu koju drugi žele kupiti.
- Da li interes Elona Muska predstavlja interes SAD-a?
- “As GM goes so goes the world.”

Keynes o ekonomskim odlukama...

“Nije nedostižno jednog dana da većina ljudi bude dobrostojeća, ali barem još stotinjak godina moramo ostaviti etičke principe po strani i voditi se u našim ekonomskim odlukama pohlepom, oprezom i lihvarstvom.” – John Maynard Keynes, cca 1930-ta, promišljajući o svijetu koji ostavljamo budućim generacijama

Mnogi ugledni ekonomisti jasno su naglasili da “...svijet pokreću pojedinci koji nastoje zadovoljiti vlastite interese... povijest ne može biti jasnija: ne postoji neki drugi, efikasniji i bolji način kojim bi se ostvario boljitak običnih ljudi, a koji bi se mogao mjeriti s proizvodnim aktivnostima slobodnog poduzetništva. Samo je jedna dužnost biznisa – uvećavati svoje resurse i posvetiti se aktivnostima s isključivom svrhom uvećanja profita.” (Milton Friedman, 1912. - 2006., američki ekonomist, zagovaratelj slobodnog tržišta, dobitnik Nobelove nagrade za ekonomiju 1976. godine).

Adam Smith je bio krivo shvaćen

Neke od tema koje je A. Smith obradio u Bogatstvu naroda (cca 600 stranica):

- Laissez-faire,
- Određivanje cijena i zarade u tržišnom gospodarstvu kroz raspodjelu vlasnicima proizvodnih faktora gospodarstva u obliku nadnica, dobiti, renta i kamata
- Povijest trgovine
- Rast i razvoj gradova nakon pada Rimskog carstva
- Sistemi političke ekonomije
- Kolonijalizam – uzroci nastajanja i razlog postojanja

....

Adam Smith je prije svega bio moralni filozof i teolog

Koliko god da je čovjek sebičan, evidentno postoje neki principi u njegovoj prirodi koji se interesiraju za dobrobit drugih i donose mu sreću iako on od toga nema ništa drugo nego samo zadovoljstvo vidjeti je. *“Teorija moralnih osjećaja”, 1759*

- čovjek se vodi vlastitim interesima ali ispunjenje njegovih interesa ne mora nužno biti u konfliktu sa interesima šire zajednice i ostalih ljudi
- Čovjek ima potencijal za nesebičnost!

Adam Smith je prije svega bio moralni filozof i teolog

Pristaša Stoicizma

- Učenje koje razvija samo-kontrolu kao sredstvo prevladavanja destruktivnih emocija; Bit je shvatiti univerzalni “razum” (logos)
- Svrha čovjeka je razviti etičko i moralno “Ja” koje je u skladu sa Prirodom
- Svrha je izdići se iznad zavisti, ljutnje i pohlepe i prihvatiti sve bez obzira na porijeklo jer su svi “sinovi Božji”.
- Ljudska psiha nije hijerarhijski strukturirana – razum nije prije dobrote; ljudska psiha je raznovrsna i ne može se jednostavno svrstati u par principa
- Razlika je između onoga što ljudi uobičajeno rade u različitim situacijama i onoga što su sposobni učiniti

Kako je jedan kratki odlomak knjige promijenio svijet ekonomije

Bez obzira na sve što je Smith objasnio kako bi obranio konstruktivnu ulogu tržišta, on je bio duboko zabrinut za probleme siromaštva, nepismenosti i relativne oskudnosti koje mogu ostati usprkos dobrom funkcioniranju tržišne ekonomije. On je htio institucionalnu raznovrsnost....ne monolitno tržište i jednostranu dominaciju profitnog motiva. Smith ...[je].. branio ulogu države u činjenju stvari u kojima tržište zataji, kao što su univerzalno obrazovanje i oslobađanje od siromaštva..... (Amartya Sen, 2009, Financial Times) <http://www.ft.com/cms/s/0/f8e0b1be-0ddc-11de-8ea3-0000779fd2ac.html>

Da li može biti drugačije? - primjer tekstilne industrije

Tekstilna industrija: Priča o propasti MK Slavonija

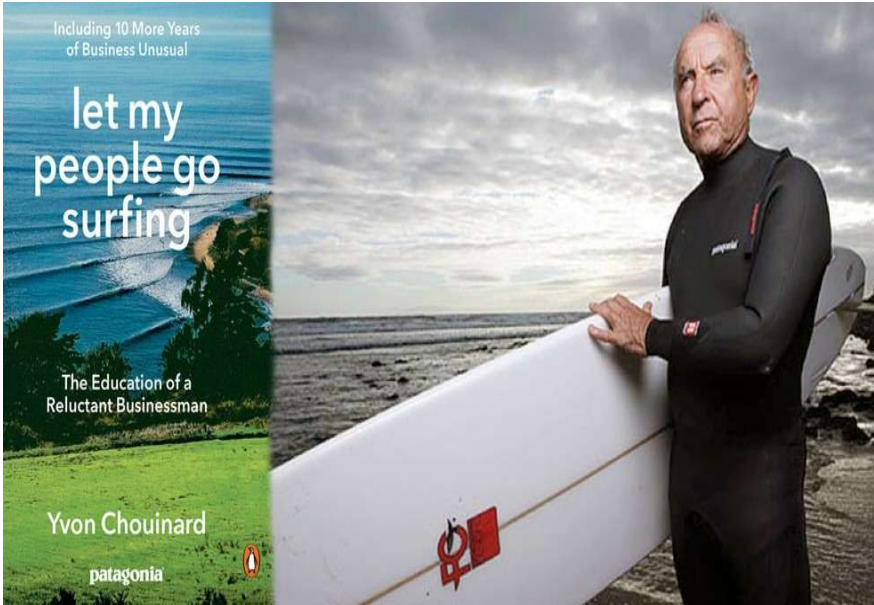
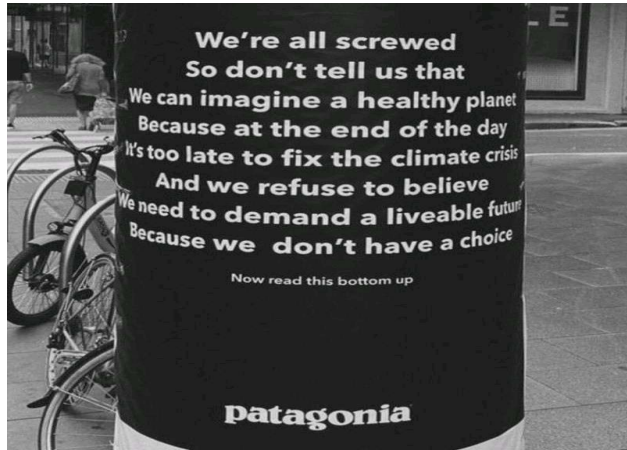
Priča o Modnoj konfekciji Slavonija tipična je hrvatska tranzicijska priča. Nekad veliki tekstilni div koji je zapošljavao oko 2000 radnica i radnika danas je na rubu likvidacije. Razloga je nekoliko: od sustavnog uništavanja radi kratkoročnih interesa političara i od njih postavljenih direktora, pa sve do opće situacije u tekstilnoj industriji u kojoj se radnice s plaćom od oko 2200 kuna smatraju preplaćenima, a proizvodnja seli u krajeve gdje su plaće još niže. Ako se to

više uopće može nazvati plaćom. Sredinom lipnja otvoren je stečajni postupak nad Modnom konfekcijom Slavonija i do prošlog je tjedna tekao jednomjesečni otkazni rok.

No i nakon otvaranja stečajnog postupka proizvodnja je nastavljena, jer poduzeće ima ugovorene lohn-poslove za strane naručitelje. U ovom slučaju to su bile firme iz Austrije i

Radnice Kamenskog štrajkaju glađu

DON'T BUY THIS JACKET

It's Black Friday, the day in the year retail turns from red to black and starts to make real money. But Black Friday, and the culture of consumption it reflects, puts the economy of natural systems that support all life firmly in the red. We're now using the resources of one and a half planets on our one and only planet.

Because Patagonia wants to be in business for a good long time—and leave a world habitable for our kids—we want to do the opposite of every other business today. We ask you to buy less and to reflect before you spend a dime on this jacket or anything else. Environmental bankruptcy, as with corporate bankruptcy, can happen very slowly, then all of a sudden. This is what we face unless we slow down, then reverse the damage. We're running short on fresh water, topsoil, fisheries, wetlands—all our planet's natural systems and resources that support business, and life, including our own.

The environmental cost of everything we make is astonishing. Consider the R2® jacket shown, one of our best sellers. To make it required 135 liters of water, enough to meet the daily needs (three glasses a day) of 45 people. Its journey from its origin as 60% recycled polyester to our Reno warehouse generated nearly 20 pounds of carbon dioxide, 24 times the weight of the finished product. This jacket left behind, on its way to Reno, two-thirds its weight in waste.

And this is a 60% recycled polyester jacket, knit and sewn to a high standard. It is exceptionally durable, so you won't have to replace it as often. And when it comes to the end of its useful life we'll take it back to recycle into a product of equal value. But, as is true of all the things we can make and you can buy, this jacket comes with an environmental cost higher than its price.

There is much to be done and plenty for us all to do. Don't buy what you don't need. Think twice before you buy anything. Go to patagonia.com/CommonThreads or scan the QR code below. Take the Common Threads Initiative pledge, and join us in the 9th "95%" to reimagine a world where we take only what nature can replace.

COMMON THREADS INITIATIVE

REDUCE
WE make useful gear that lasts a long time.
YOU don't buy what you don't need.

REPAIR
WE help you repair your Patagonia gear.
YOU pledge to fix what's broken.

REUSE
WE help find a home for Patagonia gear you no longer need.
YOU sell or pass it on.

RECYCLE
WE will take back your Patagonia gear that is worn out.
YOU pledge to keep your stuff out of the landfill and incinerator.

REIMAGINE
TOGETHER we reimagine a world where we take only what nature can replace.

patagonia
patagonia.com

Take the pledge

najuspješnijih svjetskih brendova sportske odjeće, daje čitavu tvrtku jedinstveno strukturiranom trustu i neprofitnoj organizaciji, osmišljenoj da svu dobit tvrtke usmjeri u spašavanje planeta.

“Od sada je Zemlja naš jedini dioničar. Sav profit, zauvijek, ići će misiji spašavanja našeg planeta”, objavila je tvrtka. Chouinard (83) radio je sa suprugom i dvoje djece, kao i s timovima odvjetnika tvrtke, kako bi stvorio strukturu koja će omogućiti Patagoniji da nastavi poslovati kao profitna tvrtka čiji će prihodi ići u korist ekoloških nastojanja.

Pomagać će drugim neprofitnim organizacijama

Chouinardova obitelj donirala je 2 posto svih dionica i sve ovlasti za donošenje odluka zakladi koja će nadzirati misiju i vrijednost tvrtke. Ostalih 98 posto dionica ići će neprofitnoj organizaciji Holdfast Collective koja će “svaki dobiveni dolar iskoristiti za borbu protiv ekološke krize, zaštitu prirode i bioraznolikosti te podršku naprednim zajednicama što je brže moguće”, navodi se u izjavi za medije. Svake godine novac koji Patagonia zaradi nakon ponovnog ulaganja u posao bit će raspodijeljen neprofitnim organizacijama za pomoć u borbi protiv ekološke krize.

Struktura je, navodi se u priopćenju, osmišljena kako bi se izbjegla prodaja tvrtke ili javna ponuda, što bi moglo značiti promjenu njezinih vrijednosti. “Umjesto javne prodaje dionica mogli bismo reći da idemo s ciljem”, rekao je Chouinard. “Umjesto da izvlačimo vrijednost iz prirode i pretvaramo je u bogatstvo za investitore, koristit ćemo bogatstvo koje Patagonia stvara da zaštitimo izvor bogatstva.”

Ekscentrični milijarder sav profit svoje tvrtke donira za spas planeta: 'Od sada je Zemlja naš jedini dioničar'

Osnivač Patagonije Yvon Chouinard stvorio je inovativnu korporativnu strukturu